

Akupunktur ved kneartrose?

Tidligere studier av akupunktur ved kneartrose har gitt motstridende resultater. Nå viser to studier at slik behandling har effekt.

I en studie fra Maryland ble 570 pasienter med kneartrose randomisert til enten 23 sesjoner med akupunktur over 26 uker eller jukseakupunktur (sham) eller informasjon (1). Intervensjonsgruppen hadde større bedring av funksjon (men ikke smerte) etter åtte uker, og bedring av både smerte og funksjon etter 26 uker. 25% av deltakerne i akupunkturgruppene droppet ut av studien, så funnene må tolkes forsiktig.

I en studie fra Spania ble 97 personer med kneartrose randomisert til akupunktur eller placeboakupunktur pluss diklofenak (opptil 50 mg × 3) (2). 88 pasienter gjennomførte studien over 12 uker. Gruppen som fikk aktiv akupunktur, hadde best effekt.

– Ikke i noen av disse studiene benyttet man seg av diagnosesetting og dermed heller ikke av individualisert akupunkturbehandling slik den tilbys i tradisjonell kinesisk medisin. Norske forskere har vist at det er nyttig å individualisere akupunkturbehand-

lingen av residiverende urinveisinfeksjoner (3), sier professor Vinjar Fønnebo ved Nasjonalt forskningssenter innen komplementær og alternativ medisin, Universitetet i Tromsø.

– Bruk av jukseakupunktur er omdiskutert i utforskningen av akupunkturreffekter. Juksemetodene i disse studiene har trolig spesifikke, men svakere effekter enn ekte akupunktur, og vil derfor ikke representere sann placebokontroll. Dette vil trolig ha vannet ut effekten som ble påvist i studiene.

Brukt sammen med annen behandling vil trolig akupunktur være et trygt og sikkert supplement ved kneartrose, sier Fønnebo.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Berman BM, Lao L, Langenberg P et al. Effectiveness of acupuncture as adjunctive therapy in osteoarthritis of the knee: a randomized, controlled trial. *Ann Intern Med* 2004; 141: 901–10.
2. Vas J, Mendez C, Perea-Milla E et al. Acupuncture as a complementary therapy to the pharmacological treatment of osteoarthritis of the knee: a randomized controlled trial. *BMJ* 2004; 329: 1216–9.
3. Alræk T, Bærheim A. The effect of prophylactic acupuncture treatment in women with recurrent cystitis: kidney patients fare better. *J Altern Complement Med* 2003; 9: 651–8. Erratum *J Altern Complement Med* 2003; 9: 979.

Nødprevensjon på supermarkedet?

Lett tilgang på nødprevensjon økte ikke forekomsten av ubeskyttet samleie, seksuelt overførbare sykdom eller uønsket graviditet.

Over 2 100 kvinner i alderen 15–24 år som oppsøkte fire familieplanleggingsklinikker i California ble inkludert i en randomisert kontrollert studie (1). Deltakerne ble delt i tre grupper. I den ene gruppen fikk kvinnene tre pakker nødprevensjon direkte i hånden, i den andre gruppen kunne de få gratis nødprevensjon ved henvendelse til apotek, mens den tredje gruppen fikk tilbud om å komme tilbake til klinikken for konsultasjon etter behov.

Etter seks måneder var det flere kvinner i gruppen som hadde fått utlevert nødprevensjon som hadde brukt den, sammenliknet med kvinnene i de andre gruppene (37% versus 21%, $p < 0,001$), mens andelen som hadde hatt ubeskyttet samleie var lik (40% versus 41%). 8% av kvinnene ble gravide og 12% fikk en seksuelt overførbare sykdom i løpet av studieperioden. Det var ingen forskjeller i bruk av prevensjon, seksuell atferd, uønskede graviditeter eller seksuelt overførbare sykdommer (Chlamydia, herpes genitalis type 2) mellom gruppene.

– Det er prisverdig at noen klarer å gjennomføre randomiserte studier over bruk og effekt av nødprevensjon. Funnene viser at unge kvinner som har angrepillen for hånden, bruker den oftere enn kvinner som må kjøpe etter behov. I Norge omsettes nødprevensjon direkte fra apotek uten resept i størrelsesorden 10 000 pakninger i måneden, ifølge upubliserte data fra Farmastat, sier professor Finn Egil Skjeldestad ved Institutt for laboratoriemedisin, barne- og kvinnesykdommer, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

– Om ubeskyttet samleie er like vanlig i Norge som blant unge kvinner i California, bør man kanskje ved apotekene i større grad oppmuntre jentene til å ha angrepillen i sminkepungen, så slipper de å gå på apoteket dagen derpå. Eller er tiden moden for at angrepillen kan selges i dagligvarebutikkene?

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Raine TR, Harper CC, Rocca CH et al. Direct access to emergency contraception through pharmacies and effect on unintended pregnancy and STIs: a randomized controlled trial. *JAMA* 2005; 293: 54–62.

Medisinske nyheter fra internasjonale tidsskrifter: Tips eller innlegg på inntil 300 ord kan sendes
erlend.hem@medisin.uio.no

Akupunktur ved allergisk rhinitt?

«Ekte» akupunktur i behandlingen av barn med persisterende allergisk rhinitt er mer effektivt enn jukseakupunktur (sham) (*Pediatrics* 2004; 114: 1242–7). Studien fra Hongkong var dobbeltblind, randomisert og placebokontrollert.

72 barn og unge (gjennomsnittsalder 11 år, spredning 6–20 år), rekruttert fra barnepoliklinikk, ble randomisert til enten aktiv eller inaktiv akupunktur to ganger i uken i åtte uker.

Det var signifikant flere symptomfrie dager og lavere symptomskårer blant dem som fikk aktiv akupunktur, både under behandlingen og under oppfølging i 12 uker. Imidlertid var det ingen forskjeller mellom gruppene når det gjaldt bruk av bl.a. symptomlindrende medikasjon og eosinofili. Ingen alvorlige bivirkninger ble registrert. Effekten avtok etter ti uker, og forfatterne påpeker at frekvens, intensitet og varighet av behandlingen er ukjent. De anbefaler en større studie for å bekrefte sikkerheten ved akupunktur hos barn.

Akupunktur mot åndenød?

Behandlingen av invalidiserende åndenød er lite effektiv. I et enkeltblindt, placebokontrollert kryssforsøk i Southampton ble 36 personer inkludert, hvorav 33 med kronisk obstruktiv lungesykdom (*Chest* 2004; 1256: 1783–90). 24 pasienter gjennomførte studien. De fikk seks behandlinger over tre uker med en standardisert form for akupunktur og tilsvarende seks sesjoner med transkutan elektrisk nervestimulering (TENS).

Det var ingen forskjeller mellom gruppene, men deltakerne rapporterte klinisk signifikant forbedring av symptomer. Mekanismene er uklare.

Akupunktur mot postoperativ kvalme?

I en randomisert, placebokontrollert, dobbeltblind studie fra Tyskland ønsket forskerne å finne ut om akupunktur er effektivt i å forhindre postoperativ kvalme og oppkast (*Anaesthesia* 2004; 59: 142–9). 220 kvinner som skulle gjennomgå et gynekologisk inngrep eller brystkirurgi ble randomisert til akupunktur eller placeboakupunktur. Forekomsten av postoperativ kvalme og oppkast og/eller antiemetisk medikasjon innen 24 timer etter kirurgi ble registrert.

Det var ingen statistisk signifikant forskjell mellom gruppene (44% i akupunkturgruppen mot 51% i placebogruppen; $p = 0,27$) innen 24 timer etter inngrepet.